

Weging van het Waterbelang

Zandwinning Echten, De Wolden

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

projectnummer 0484810.100
definitief revisie 00
19 juni 2025

Weging van het Waterbelang

Zandwinning Echten, De Wolden

projectnummer 0484810.100
definitief revisie 00
19 juni 2025

Auteur(s)

Y.T. Adam

Opdrachtgever

Zandexploitatie­maatschappij Echten
Postbus 12
7683 ZG Den Ham

datum
19 juni 2025

beschrijving
Definitief

vrijgave
R. van der Velden

Inhoudsopgave

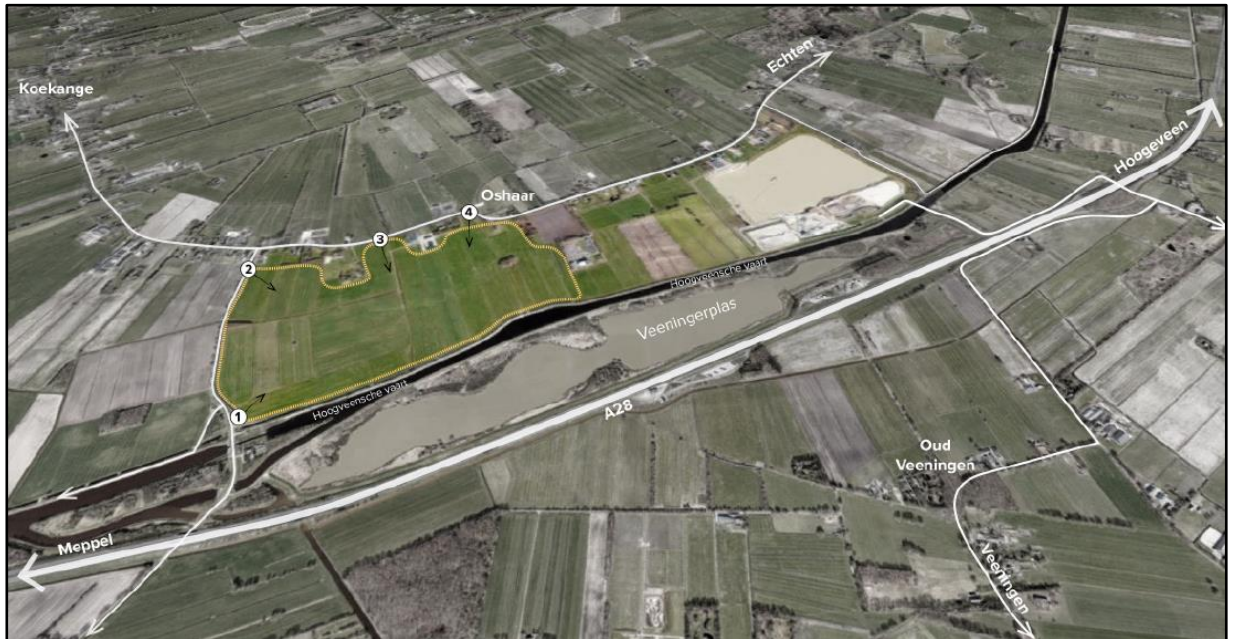
1.	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Huidige situatie	6
2.1	Ligging	6
2.2	Maaiveld	6
2.3	Geohydrologie en bodemopbouw	7
2.4	Grondwater	10
2.5	Oppervlaktewater	15
2.6	Waterveiligheid	16
2.7	Vuil- en hemelwater	16
3.	Beleid	17
3.1	Rijksoverheid	17
3.2	Provincie Drenthe	19
3.3	Waterschap Drents Overijsselse Delta	19
3.4	Gemeente De Wolden	21
4.	Toekomstige situatie	22
4.1	Voorgenomen ontwikkeling	22
4.2	Oppervlakteverdeling	23
4.3	Wateropgave	24
4.4	Watersysteem	24
4.5	Vuil- en hemelwater	28
4.6	Waterkwaliteit	28
4.7	Waterveiligheid	28
4.8	Conclusie weging van het waterbelang	28
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	5
1.3	Leeswijzer	5
2.	Huidige situatie	6
2.1	Ligging	6
2.2	Maaiveld	6
2.3	Geohydrologie en bodemopbouw	7
2.4	Grondwater	10
2.5	Oppervlaktewater	15
2.6	Waterveiligheid	16
2.7	Vuil- en hemelwater	16
3.	Beleid	17
3.1	Rijksoverheid	17
3.2	Provincie Drenthe	19
3.3	Waterschap Drents Overijsselse Delta	19
3.4	Gemeente De Wolden	21
4.	Toekomstige situatie	22
4.1	Voorgenomen ontwikkeling	22

4.2	Oppervlakteverdeling	23
4.3	Wateropgave	24
4.4	Watersysteem	24
4.5	Vuil- en hemelwater	28
4.6	Waterkwaliteit	28
4.7	Waterveiligheid	28
4.8	Conclusie weging van het waterbelang	28
	}	

1. Inleiding

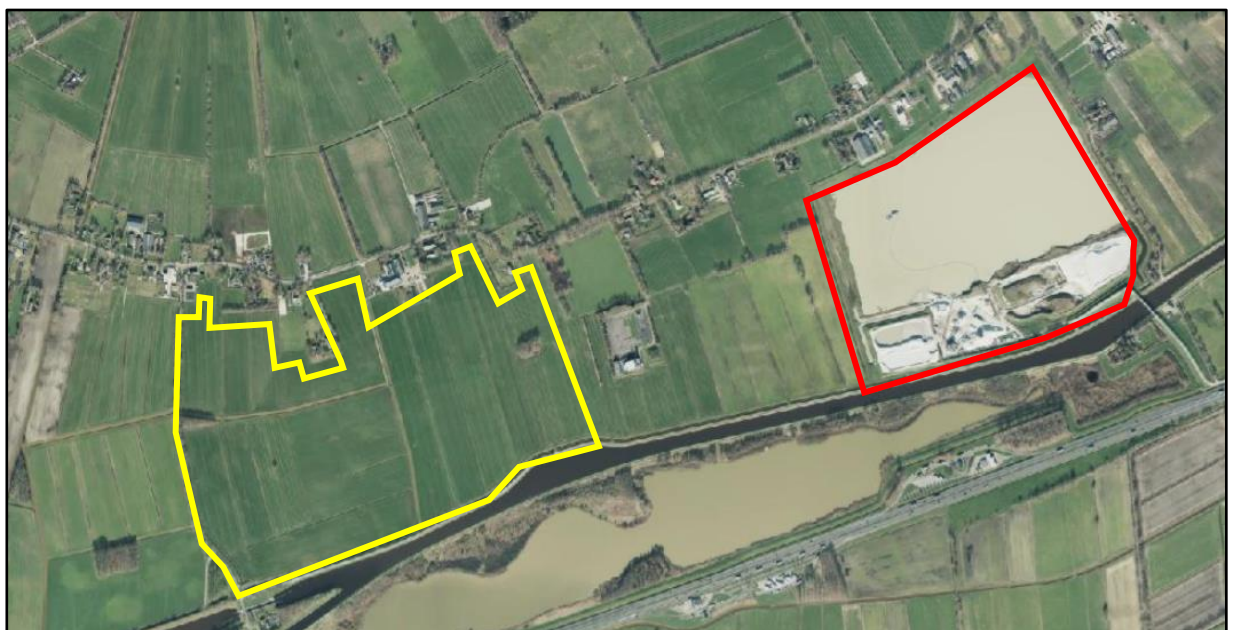
1.1 Aanleiding

Zandexploitatiemaatschappij VOF Echten heeft in de gemeente Wolden een zandwinninglocatie in gebruik en geeft aan tot 2026 voldoende voorraad te hebben. De wens is om vanaf 2026 uit te breiden ten westen van NAM locatie De Wijk 20. De locatie bevindt zich langs de Hoogeveensche Vaart en langs verbindingswegen van en naar verschillende dorpen, zie Figuur 1-1.

Figuur 1-1: Ligging van nieuwe zandwinplas.

Zandexploitatiemaatschappij VOF Echten is voornemens nabij de bestaande zandwinning aan de Willem Moesweg in Veeningen in gemeente De Wolden een nieuwe zandwinning te realiseren ten zuiden van de Oshaarseweg. De bestaande zandwinning is met een rode contour weergegeven in Figuur 1-2. De nieuwe zandwinning is indicatief met een gele contour aangeduid. De uitbreiding is circa 55 ha groot.

Figuur 1-2: Plangebied nieuwe Zandwinning Echten en bestaande zandwinning.

1.2 Doel

Het proces van de weging van het waterbelang is een belangrijk instrument om het waterbelang in ruimtelijke plannen en besluiten te waarborgen. Het gaat daarbij om alle waterhuishoudkundige aspecten, waaronder veiligheid, wateroverlast, watertekort, waterkwaliteit en verdroging, en om alle wateren: rijkswateren, regionale wateren en grondwater. Het is niet een toets achteraf, maar een proces dat de initiatiefnemer van een ruimtelijk plan en de waterbeheerders in een zo vroeg mogelijk stadium met elkaar in gesprek brengt.

In voorliggend rapport worden de randvoorwaarden voor waterhuishoudkundige aspecten beschreven voor de voorgenomen ontwikkeling.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de huidige situatie beschreven met daarin onder andere de bodemopbouw, het watersysteem, waterkeringen en aanwezige riolering. Vervolgens is in hoofdstuk 3 ingegaan op de relevante wetgeving en het waterbeleid van de waterbeheerders. In hoofdstuk 4 zijn de randvoorwaarden en uitgangspunten beschreven die zijn opgehaald na contact met de waterbeheerders. In hoofdstuk 5 is aan de hand van het beleid, de randvoorwaarden en uitgangspunten de opzet van het toekomstige watersysteem beschreven en getoetst. Als laatste is in hoofdstuk 6 een concept-waterparagraaf opgenomen.

2. Huidige situatie

2.1 Ligging

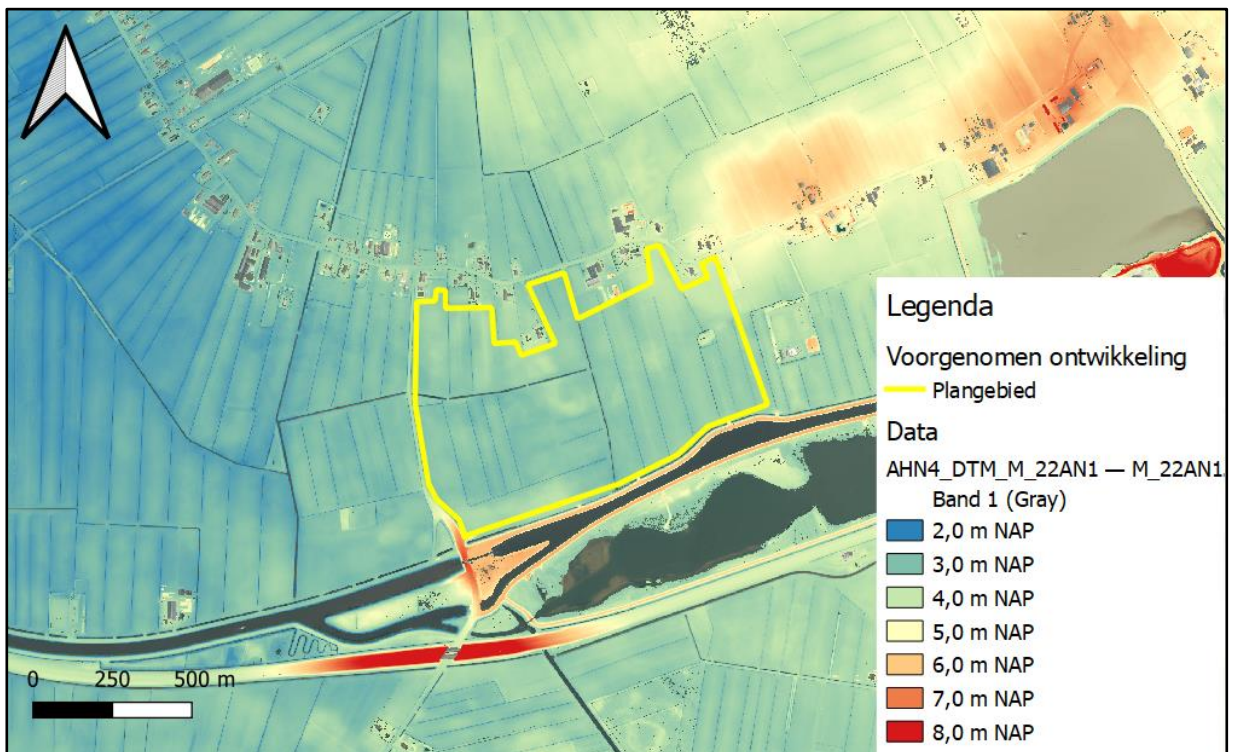
Het plangebied is gelegen in de gemeente De Wolden dichtbij het dorp Echten. De nieuwe zandwinning ligt ca. 750 meter ten westen van de bestaande zandwinning (zandwinplas Traandijk) en ca. 40 meter van de (voormalige) gaswinlocatie (NAM-locatie). De zuidgrens wordt bepaald door de dijk van de Hoogeveense Vaart en de Ossesluis, de westgrens door de Koekangerweg. Aan de zuidgrens, achter de Hoogeveense Vaart is ook een plas gelegen, genaamd de Panjerd. De noordelijke grens is rafelig door de percelen aan de Oshaarseweg. Door de percelen en hun erfbepanting ligt aan de noordelijke grens een kleinschaliger landschap. Door het gebied loopt een bredere watergang. Voor de rest bestaat het gebied uit weilanden met een zeer open en weids karakter met twee bosschages aan de oost- en westkant.

Figuur 2-1: Plangebied zandwinning met contour van de waterplas.

2.2 Maaiveld

De maaiveldhoogte is bepaald op basis van het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN4, DTM). De maaiveldhoogte ter plaatse van het plangebied betreft circa NAP +3,5 m. De maaiveldhoogte in het plangebied varieert met ongeveer $\pm 0,5$ m. De hoogtekaart is weergegeven in Figuur 2-2.

Figuur 2-2 Maaiveldhoogte nabij het plangebied (bron: AHN4)

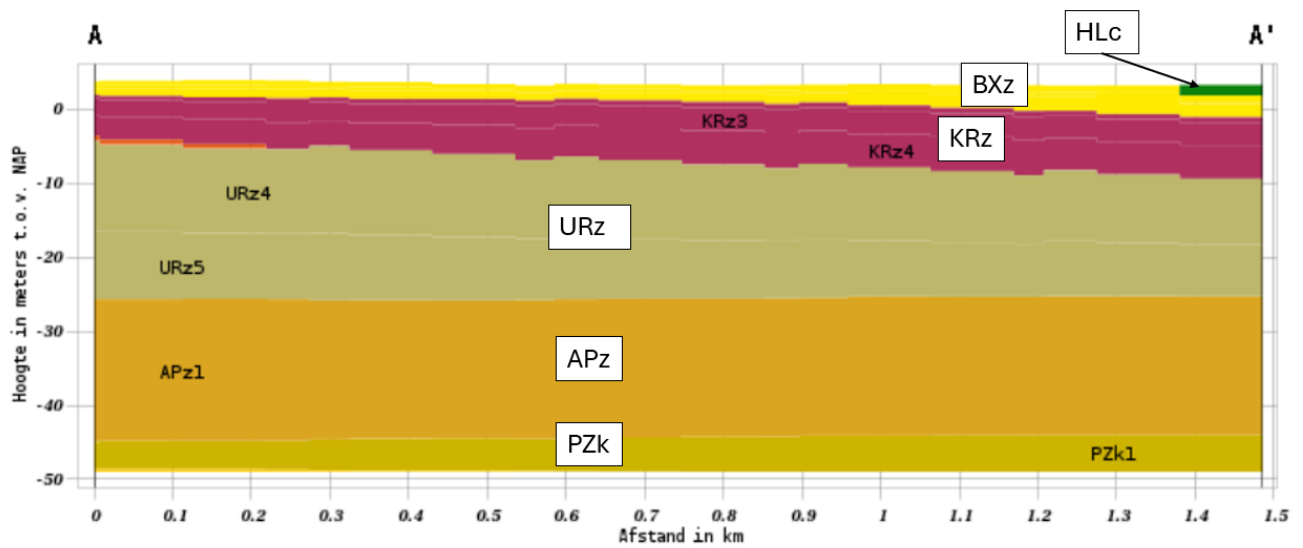
2.3 Geohydrologie en bodemopbouw

Regionale bodemopbouw op basis van REGIS II v2.2.2

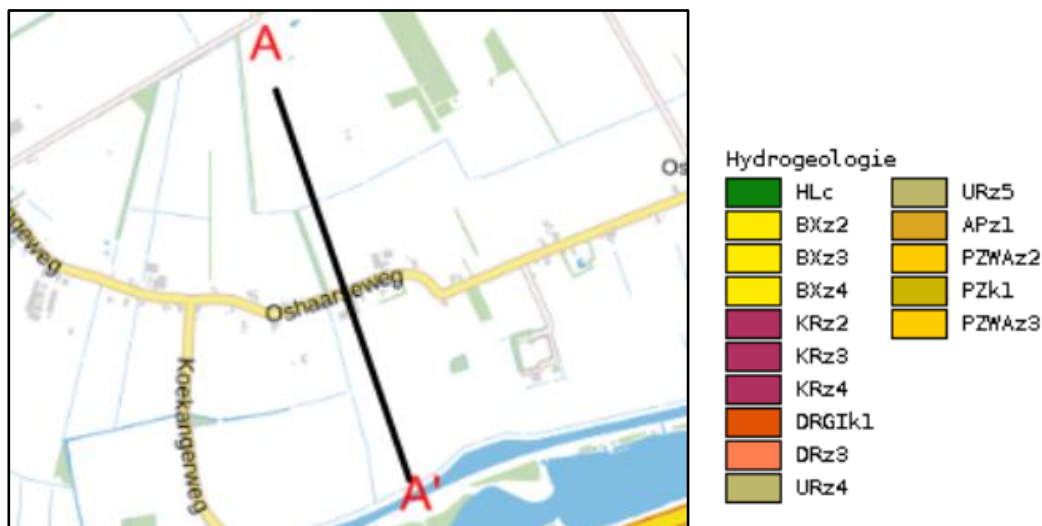
In Figuur 2-3 is bodemopbouw ter plaatse van het plangebied visueel gepresenteerd. Het betreft hierbij een doorsnede van het REGIS II-ondergrondmodel. De eerste 3,0 m van de bodem bestaat ter plaatse van het plangebied uit een zandlaag van de Formatie van Boxtel. Volgens het REGIS II-model wordt de horizontale doorlatendheid (k_h) geschat tussen 2,5 en 10 m/d. Hieronder zijn verschillende zandlagen aanwezig en op ca. NAP -45 m bevindt zich een kleilaag van 5 m dik. In Tabel 2-1 is de diepte en horizontale doorlatendheid (k_h) of weerstand (c) weergegeven.

Tabel 2-1: Bodemopbouw op basis van REGIS II V2.2.2 (bron: DINOloket).

Formatie	Diepte (m NAP)	Bodemsoort	k_h -waarde (m/dag)	c-waarde (d)
Boxtel (BXz)	+3 tot 0	Zand	2,5 - 5,0 en 5,0 tot 10,0	-
Kreftenheye (KRz)	0 tot -10	Zand	25 - 50	-
Urk (URz)	-10 tot -25	Zand	25 - 50	-
Appelscha (APz)	-25 tot -45	Zand	50 - 100	-
Peize (PZk)	-45 tot -50	Klei	-	200 - 500

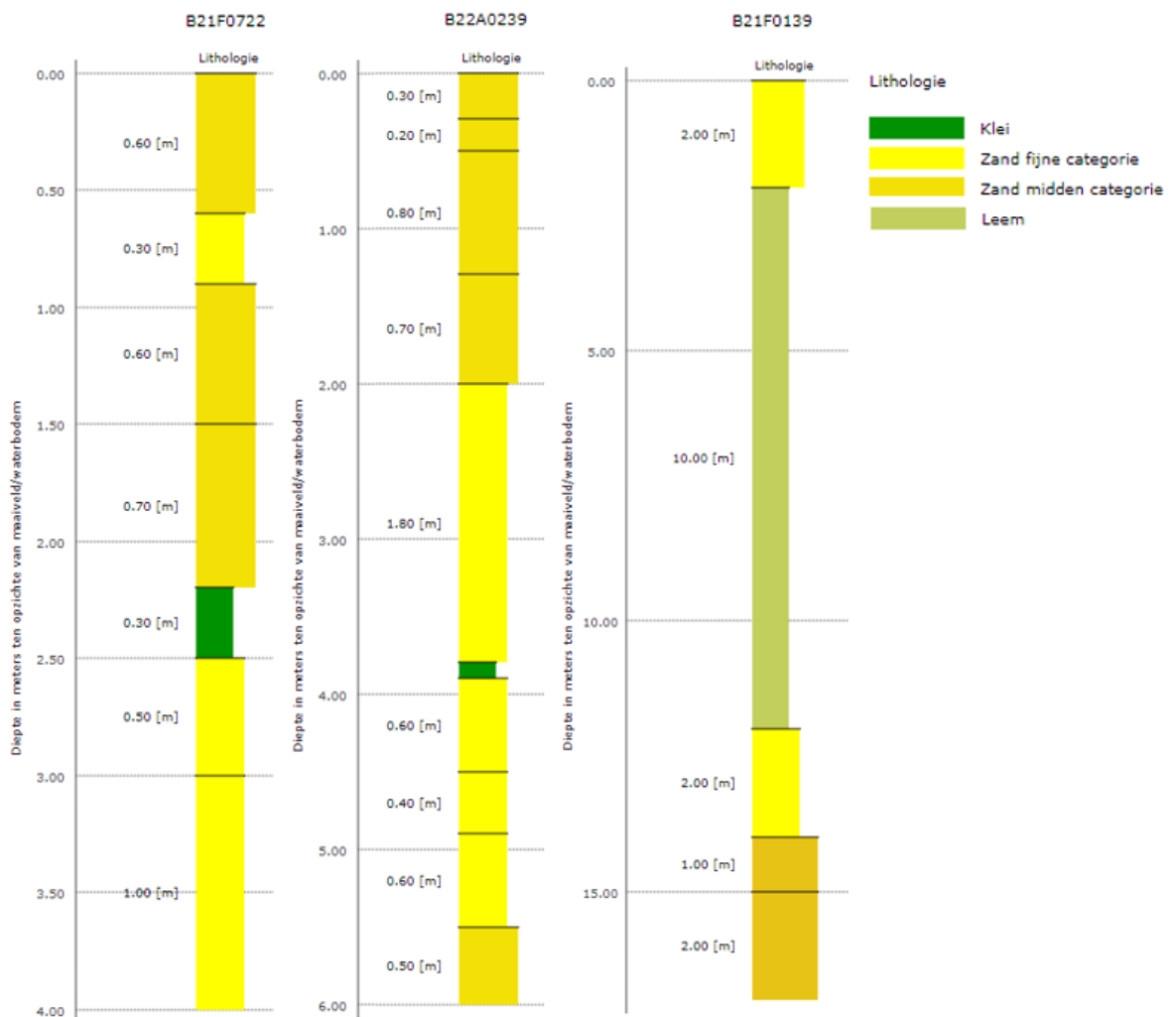
Figuur 2-3: Geohydrologisch profiel op basis van REGIS II v2.2.2 (bron: DINOloket).

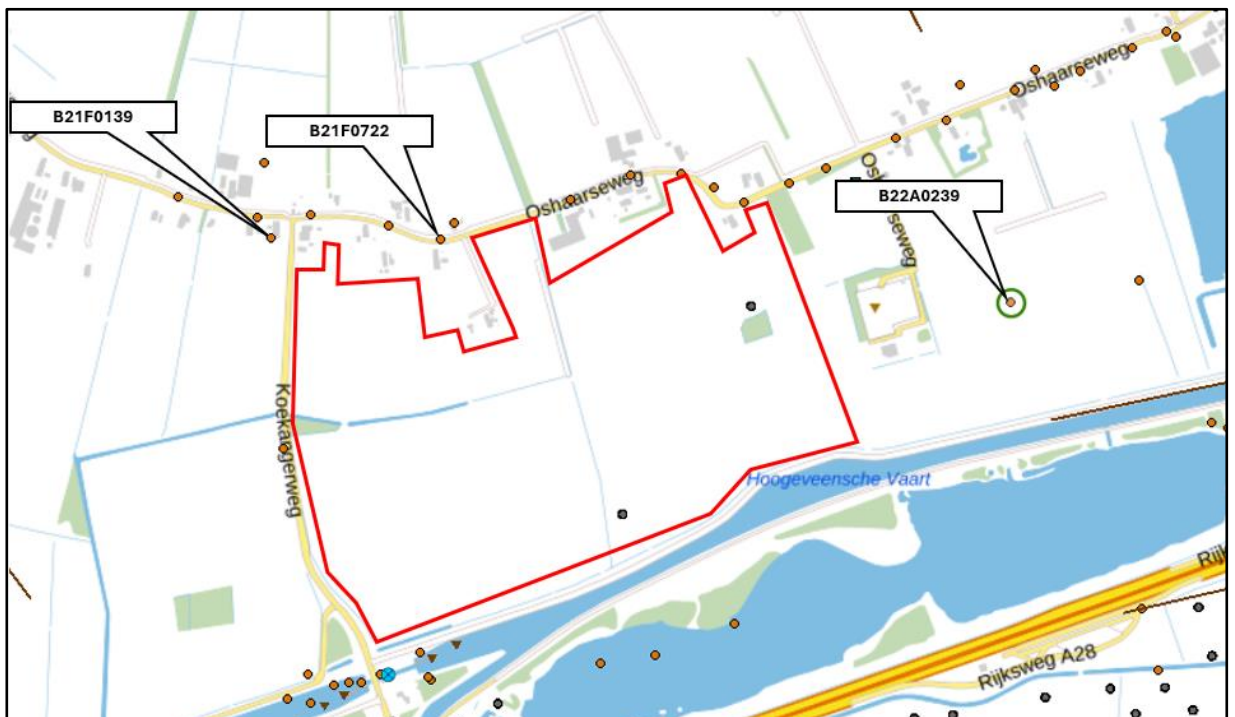
Figuur 2-4: Locatie van doorsnede en codes van formaties (bron: DINOloket).

Lokale bodemopbouw op basis van DINOloket

Om de lokale bodemopbouw ter plaatse van de planlocatie te analyseren zijn grondboringen uit het DINOloket geraadpleegd, zie Figuur 2-6. De gekozen boringen zijn B21F0722, B22A0239 en B21F0139. Door de boormonsterprofielen is een beeld verkregen bij de bodemopbouw tot een diepte van 17,0 m-mv. De bodem bestaat vooral uit zand met variërende korrelgrootten met op een diepte van 2 tot 3 m-mv kans op dunne verstoringslagen van klei. In grondboring B21F0139 is een leemlaag van 10 meter aangetroffen op een diepte van 2 tot 12 m-mv. Dit is afwijkend van de andere grondboringen in en langs het plangebied. De boormonsterprofielen van de boringen zijn weergegeven in Figuur 2-5.

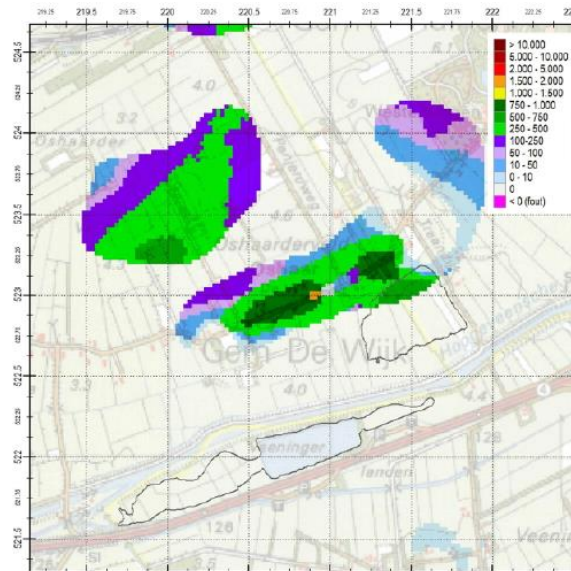
Figuur 2-5: Grondboring B21F0722, B22A0239 en B21F0139 (bron: DINOloket).

Figuur 2-6: Locaties grondboringen (bron: DINOloket).

Aanwezigheid van keileem

In de nabije omgeving van het plangebied is keileem aangetroffen. Op basis van de TNO keileemkaart is de locatie daarvan bepaald, zie Figuur 2-7. Deze kaart is in het geohydrologisch onderzoek van Sweco aangepast met meer informatie over de aanwezige keileemschol. Deze bleek groter dan weergegeven in de Keileemkaart. De keileem valt buiten het plangebied maar bevindt zich wel in de dichte nabijheid van de voorgenomen zandwinplas.

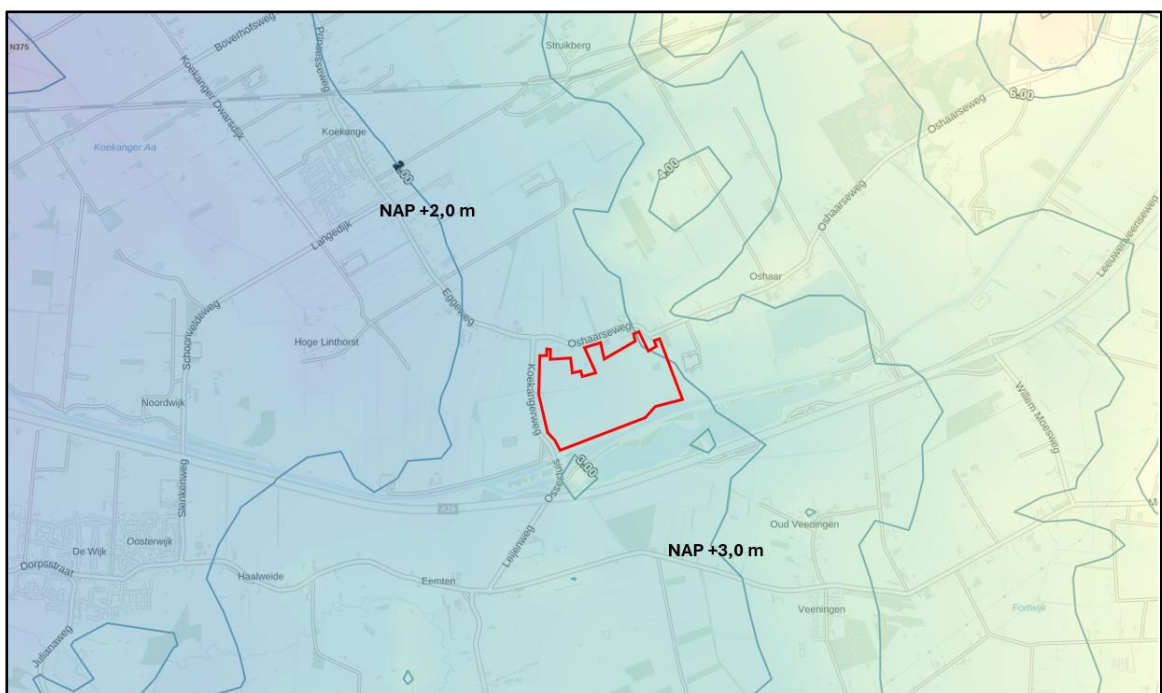

Figuur 2-7: Keileemkaart met verbeterde schematisatie keileemschol Oshaarseweg (bron: Sweco).

2.4 Grondwater

Freatisch grondwater

Met Grondwatertools is op basis van grondwaterstandsmetingen uit 2017 en gegevens uit het Landelijk Hydrologisch Model (LHM) een isohypsenkaart gemaakt. Op basis van deze kaart bevindt de jaargemiddelde freatische grondwaterstand zich ter plaatse van het plangebied op circa NAP +2,5 tot +3,0 m, zie Figuur 2-8. Het grondwater stroomt naar het westen.

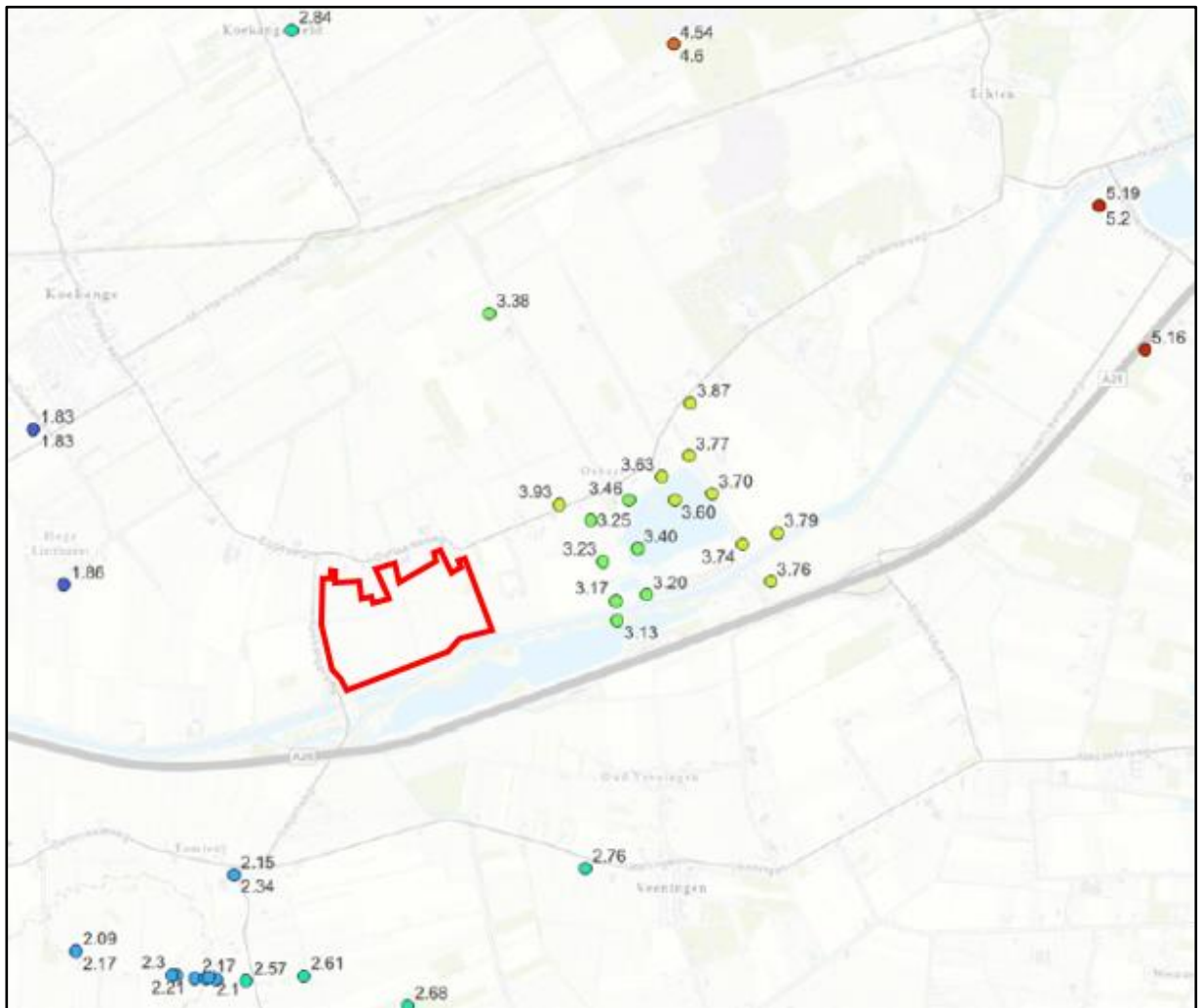

Figuur 2-8: Isohypsenkaart uit 2017 op basis van peilbuizen en LHM laag 1 (bron: Grondwatertools).

Regionaal diep grondwatersysteem

Ingenieursbureau Sweco heeft een analyse gedaan van de grondwaterstanden om de uitbreidingsscenario's door te rekenen¹. In de analyse is er gekeken naar metingen uit de periode 2010 tot 2020.

In Figuur 2-9 is de werking van het regionale grondwatersysteem weergegeven. De grondwaterstanden (mediane) geven duidelijk de stroom van oost naar west weer. Bij de plas Nijstad zijn hoge standen gemeten van ca. NAP +5,2 m en bij het dorp Koekange is dit ca. NAP +1,8 m. De omgeving rondom de huidige plas Traandijk ligt daar ongeveer middenin met grondwaterstanden tussen ca. NAP +3,1 m en NAP +3,9 m.

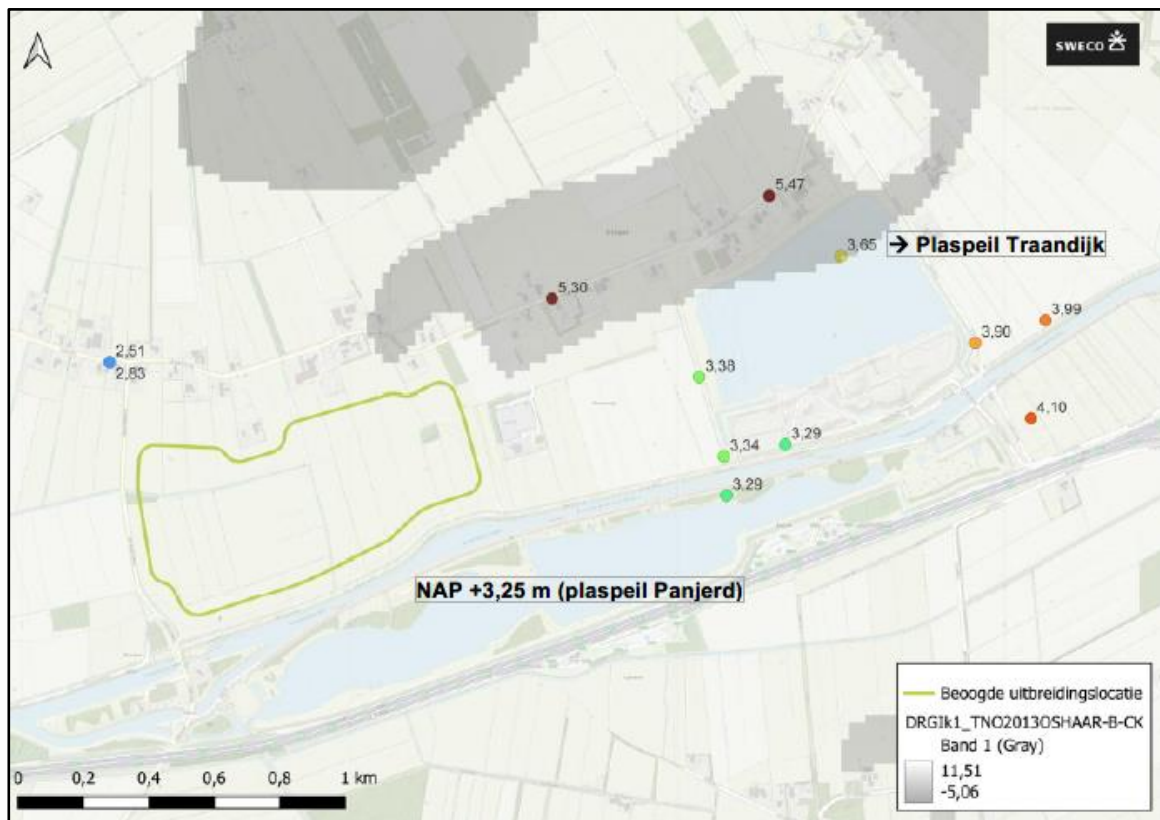
Figuur 2-9: Mediane stijghoogtes regionaal grondwatersysteem van 2010 tot 2020 in m t.o.v. NAP (bron: Sweco).

GHG lokaal grondwatersysteem – Geohydrologisch onderzoek Sweco

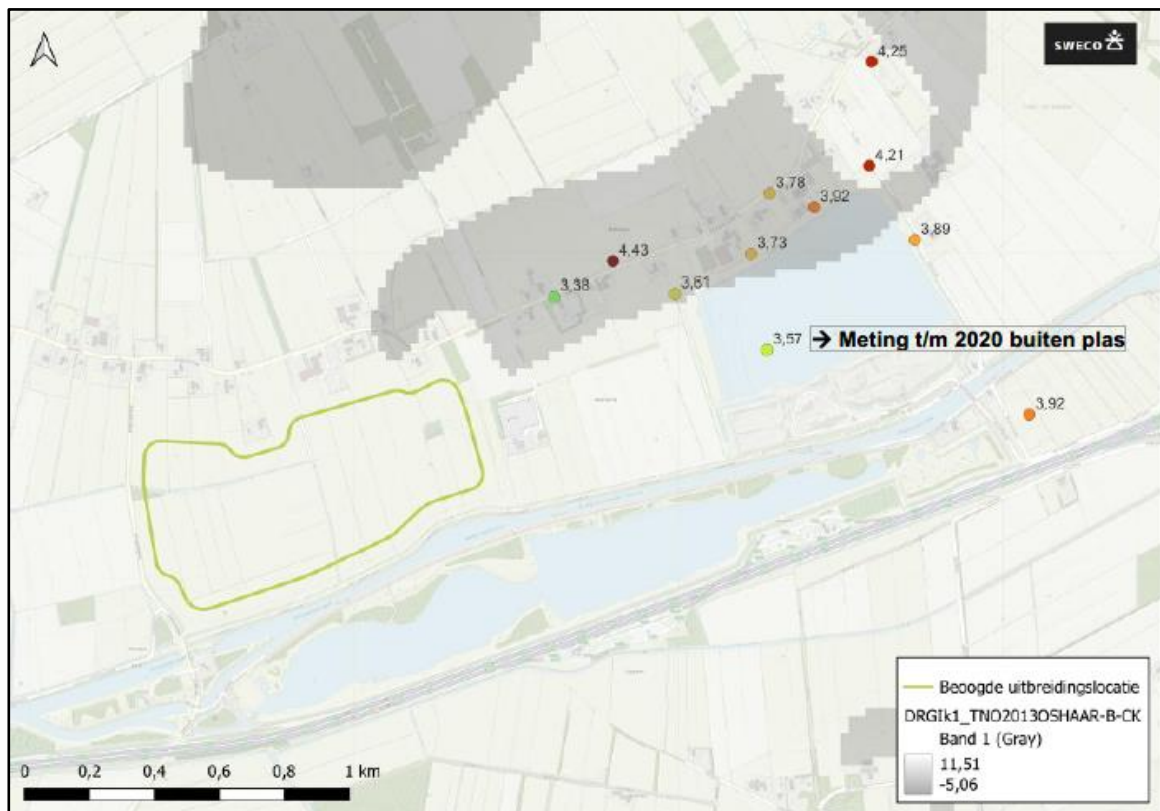
In Figuur 2-10 en Figuur 2-11 zijn respectievelijk de GHG-situatie boven en onder de keileem weergegeven. Wat opvalt aan de GHG-situatie boven de keileem, zijn de zeer hoge grondwaterstanden ter hoogte van de keileemschol van de Oshaarseweg. De grondwaterstanden komen in de GHG-situatie tot 20 á 50 cm van het maaiveldniveau. De zandwinplas Traandijk heeft in de GHG-situatie een waterstand van NAP +2,65 m wat slechts iets hoger is dan de mediane waterstand. Voor Panjerd ligt de waterstand in de GHG-situatie 10 cm hoger dan de mediane stand (NAP +3,25 m vs. NAP +3,15 m). In de GHG-situatie is hetzelfde grondwaterstandsverloop zichtbaar als in de mediane situatie, met GHG-waarden die circa 10 tot 40 cm hoger liggen dan de mediane grondwater-situatie. Zeer waarschijnlijk is de afstand van de betreffende peilbuis tot aan het dichtstbijzijnde ontwateringsmiddel hiervoor bepalend.

¹ Sweco Nederland B.B. Zandwinplas Traandijk, V.O.F. Echten, 5101436, 25-07-2024

Ook in de GHG-situatie onder de keileem lopen de stijghoogtes af van noordoost naar zuidwest. De GHG ligt hier op NAP +4,4 m, ruim hoger dan de omliggende GHG's. De (lokale) leemlaag onder het filter is hiervan de oorzaak.

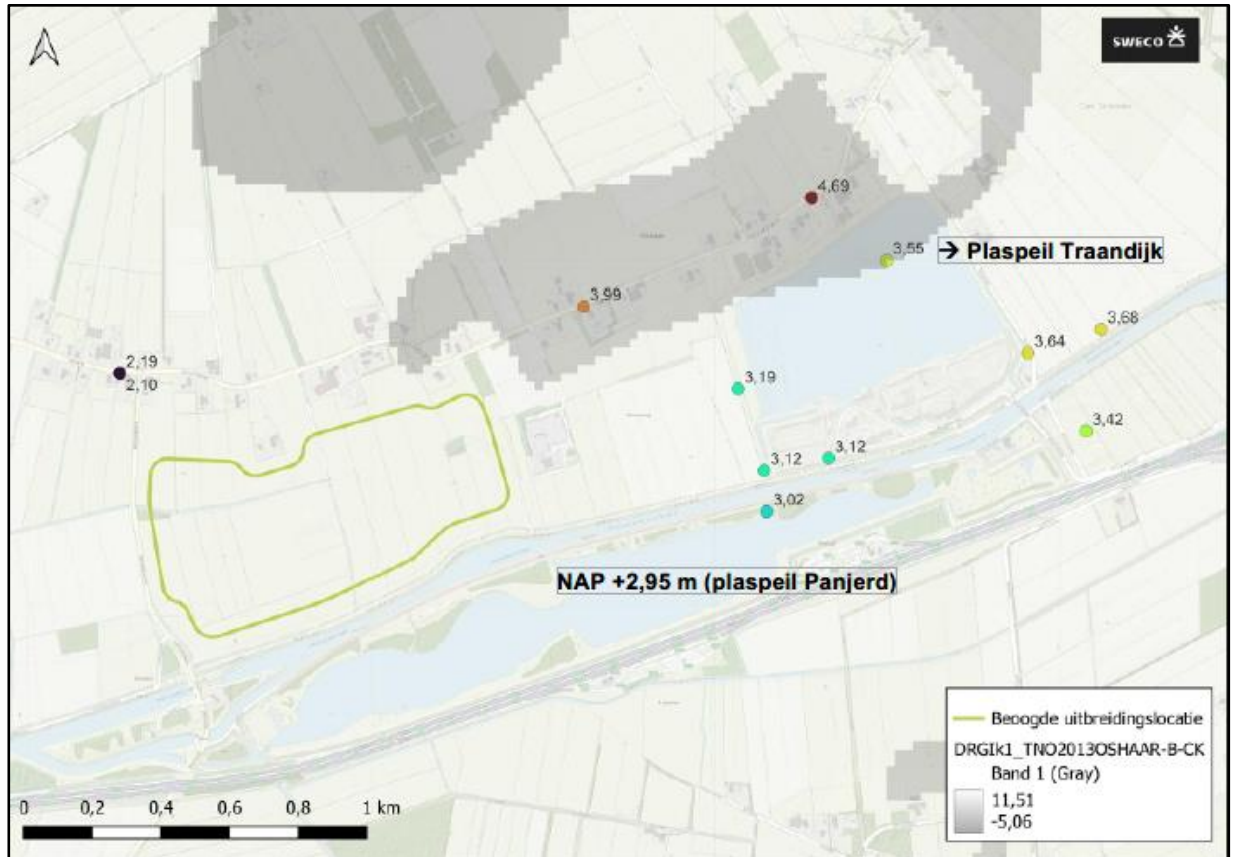
Figuur 2-10: GHG in periode 2010 tot 2020 op basis van lokale meetnetten boven aanwezige keileem (bron: Sweco).

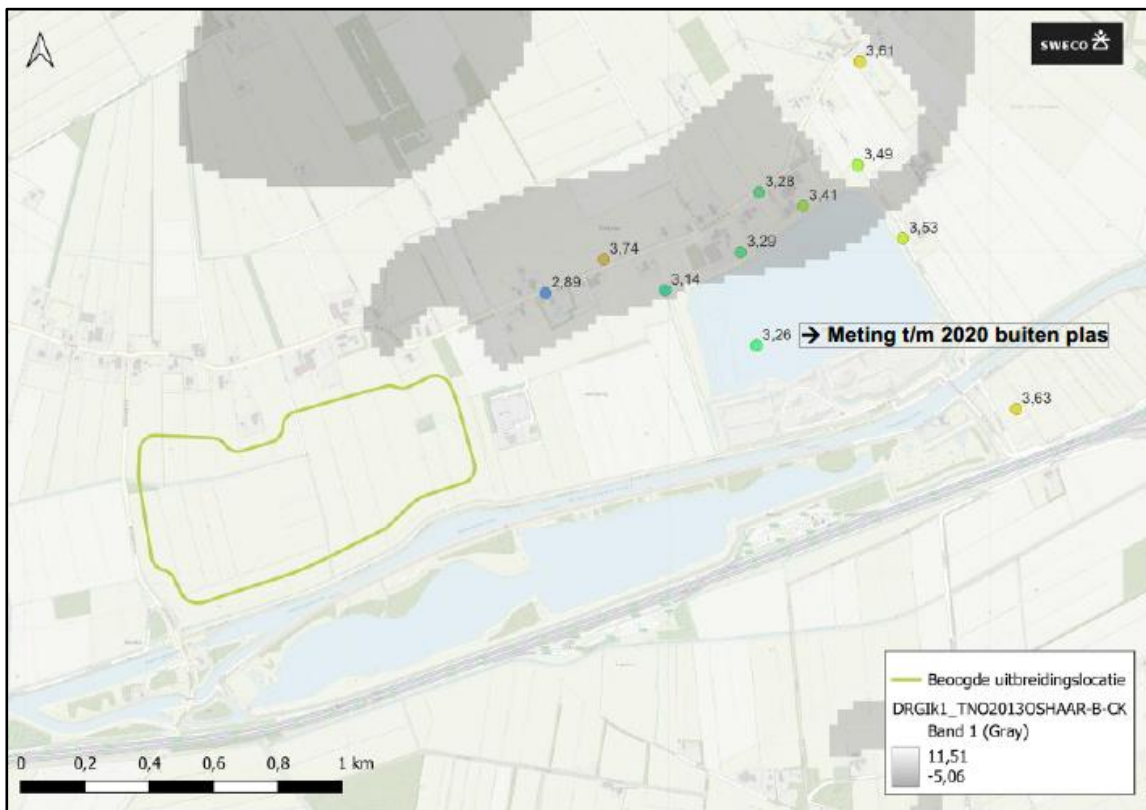
Figuur 2-11: GHG in periode 2010 tot 2020 op basis van lokale meetnetten onder aanwezige keileem (bron: Sweco).

GLG lokaal grondwatersysteem – Geohydrologisch onderzoek Sweco

In Figuur 2-12 en Figuur 2-13 zijn respectievelijk de GLG-situatie boven en onder de keileem weergegeven. Deze geven met betrekking tot het algehele stromingspatroon geen andere inzichten dan al eerder opgedaan vanuit de mediane of GHG-situatie. Wel is nog belangrijk te noemen dat de gemiddeld laagste waterstand van de zandwinplas Traandijk op NAP +3,55 m ligt. Mede vanwege de aanvoersituatie heeft de huidige zandwinplas dus slechts een kleine fluctuatie in waterstanden (10 cm tussen gemiddeld hoog en gemiddeld laag), minder dan de fluctuatie van grondwaterstanden in 'volle grond'. Het verschil in stijghoogte (onder de keileem) tussen de stroom-opwaartse zijde van de plas en de voormalige stroom-afwaartse zijde van de plas is in alle situaties circa 30 cm. De waterstand in de Panjerd ligt in de GLG-situatie op NAP +2,95 m. Vanwege het ontbreken van aanvoer, kan deze plas in de GLG-situatie 20 cm uitzakken ten opzichte van de mediane situatie.

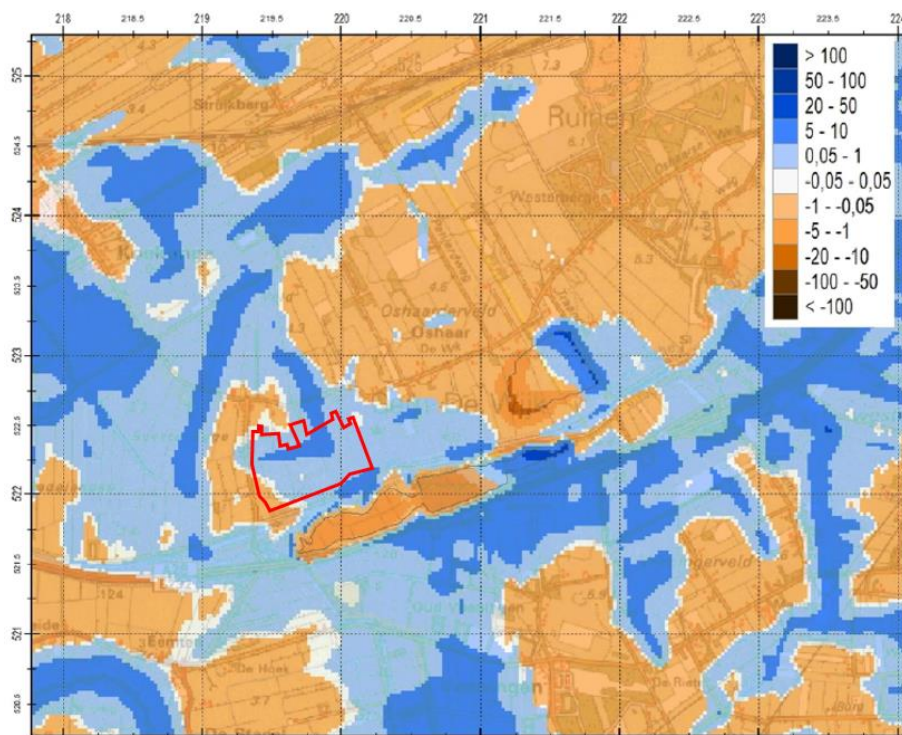
Figuur 2-12: GLG in periode 2010 tot 2020 op basis van lokale meetnetten boven aanwezige keileem (bron: Sweco).

Figuur 2-13: GLG in periode 2010 tot 2020 op basis van lokale meetnetten onder aanwezige keileem (bron: Sweco).

Kwel en wegzijging

In het geohydrologisch onderzoek van Sweco is een modelstudie uitgevoerd. Op basis van deze modelstudie is onder andere de mate van kwel en wegzijging in het plangebied bepaald. In Figuur 2-14 zijn de uitkomsten daarvan weergegeven. In het plangebied is vooral sprake van kwel (0,05 tot 10 m³/dag), maar in het zuidwesten ook wegzijging (0,05 tot 1 m³/dag).

Figuur 2-14: Berekende verticale stroomrichting van het middeldiepte pakket (ter hoogte van zandwinplasbodem Traandijk) in m³/dag. Blauw is opwaarts, oranje is neerwaarts (bron: Sweco).

Grondwaterbeschermingsgebied, drinkwaterwingebied en boringsvrije zone

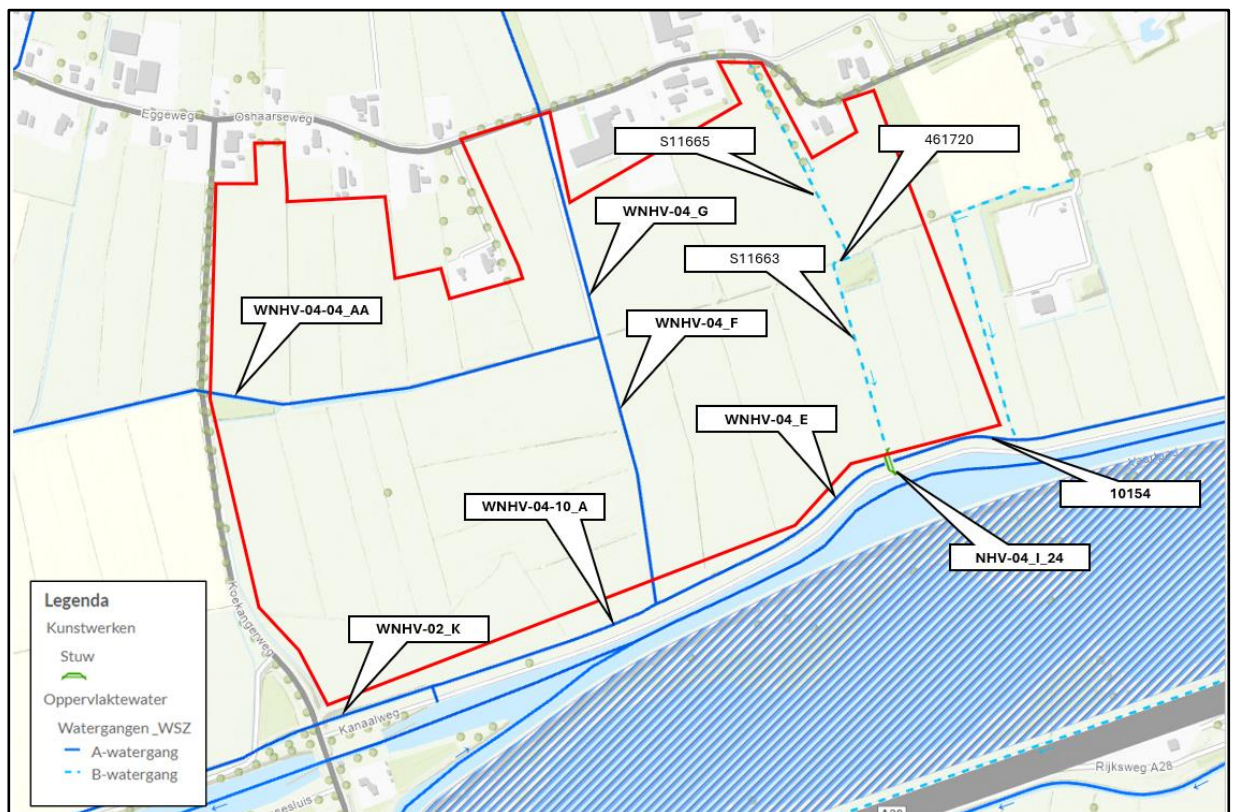
Het plangebied bevindt zich niet binnen grondwaterbeschermingsgebied, waterwingebied of in een boringsvrije zone.

Grondwateronttrekkingen

Er bevinden zich binnen het plangebied geen grondwateronttrekkingen, open of gesloten bodemenergie-systemen volgens de WKO-tool van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. Er zijn ook geen grondwateronttrekkingen gemeld in de omgeving van de zandwinplas.

2.5 Oppervlaktewater

Het oppervlaktewatersysteem is bekeken door gebruik te maken van de legger van waterschap Drents Overijsselse Delta. Binnen het plangebied zijn diverse A- en B-watergangen gelegen. Daarnaast zijn buiten het plangebied een stuw en verschillende A- en B-watergangen aangetroffen. In Figuur 2-15 zijn de verschillende watergangen en de stuw weergegeven, daarbij zijn ook de watergangcodes opgenomen. De dikgedrukte tekstvlakken zijn A-watergangen en civieltechnische kunstwerken.

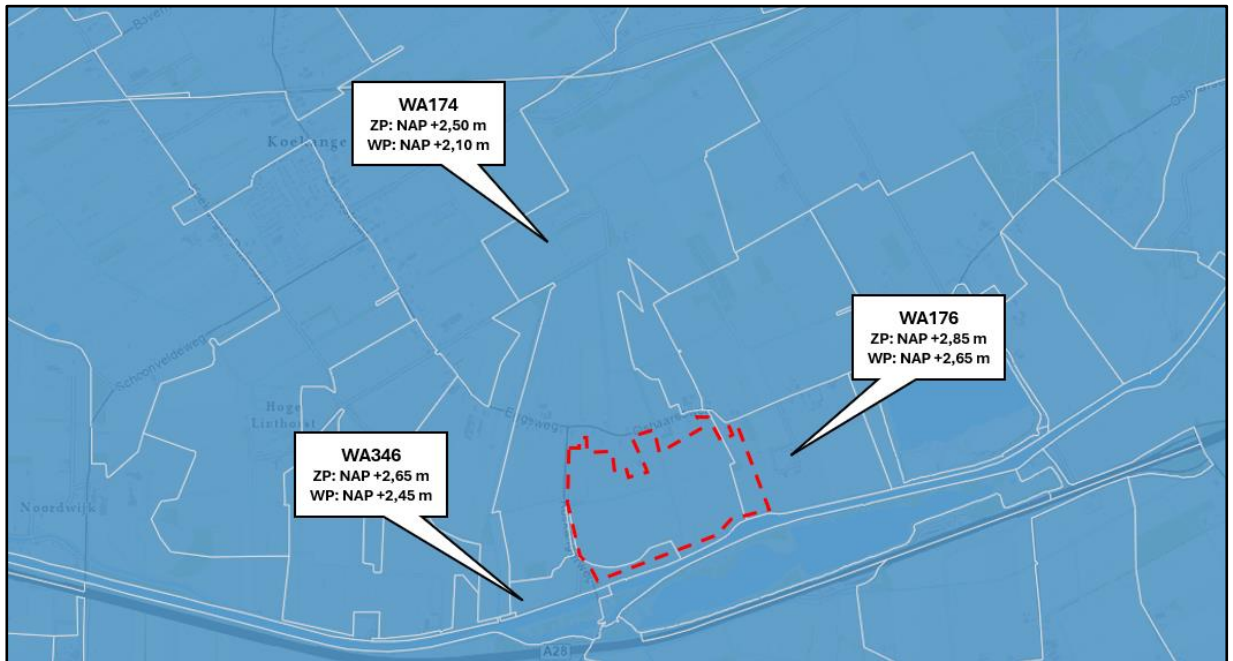

Figuur 2-15: Oppervlaktewatersysteem van waterschap Drents Overijsselse Delta binnen en langs het plangebied (bron: Legger WDOD).

Het plangebied bevindt zich binnen drie peilgebieden, dit zijn peilgebieden met de codes WA174, WA176 en WA346, zie Figuur 2-16. Volgens het toebehorende peilbesluit gelden binnen het gebied de waterpeilen in Tabel 2-2.

Tabel 2-2: Peilgebieden binnen plangebied (bron: Kaartbank WDOD).

Peilgebied	Zomerpeil (m NAP)	Winterpeil (m NAP)
WA174	+2,50	+2,10
WA176	+2,85	+2,65
WA346	+2,65	+2,45

Figuur 2-16: Peilgebieden en plangebied (bron: Kaartbank WDOD).

2.6 Waterveiligheid

Het plangebied bevindt zich niet binnen overstroombaar gebied. De voorgenomen ontwikkeling bevindt zich niet binnen de kern- of beschermingszone van een primaire of regionale waterkering.

2.7 Vuil- en hemelwater

De voorgenomen ontwikkeling bevat geen afvalwaterproducerende eigenschappen. Binnen het plangebied zijn ook geen rioolleidingen gelegen.

3. Beleid

3.1 Rijksoverheid

Omgevingswet 2024

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. In de Omgevingswet wordt de leefomgeving op een andere manier benaderd dan voorheen, waarbij wordt ingezet op een duurzame economische structuur met borging van de kwaliteit en veiligheid daarvan. In de Omgevingswet worden de wetgeving en regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu natuur en water gebundeld. Deze wet regelt daarmee het beheer en de ontwikkeling met minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk. Ingezet wordt op integraliteit, vertrouwen en participatie van alle belanghebbenden. De wet krijgt vorm in de omgevingsvisie, waarbij de huidige provinciale plannen komen te vervallen en worden geïntegreerd in deze visie.

Weging van het waterbelang

De watertoets, zoals deze bestond onder de Waterwet, is in de Omgevingswet overgegaan in de weging van het waterbelang. In de Omgevingswet is opgenomen dat ruimtelijke plannen (waaronder omgevingsplannen) die ter inzage worden gelegd, voorzien moeten zijn van een weging van het waterbelang. Ruimtelijke plannen van de initiatiefnemer (bijv. gemeente of projectontwikkelaar) worden overlegd met de verschillende waterbeheerders.

In de weging van het waterbelang geeft de initiatiefnemer aan welke afwegingen in het plan ten aanzien van water zijn gemaakt. Het is een toelichting op het doorlopen proces en maakt de besluitvorming ten aanzien van water transparant. In geval van locatiekeuzes en bij herinrichting van bestaand bebouwd gebied geeft de initiatiefnemer aan welke rol de waterhuishoudkundige aspecten hebben gespeeld bij de besluitvorming. De weging van het waterbelang grijpt zichtbaar terug op de afsprakennotitie en het wateradvies.

Nationaal Water Programma 2022-2027

Het Nationaal Water Programma 2022–2027 is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2016-2021 en het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren 2016- 2021. Met de samenvoeging van deze twee plannen wordt geanticipeerd op de Omgevingswet, waarin het programma als een van de instrumenten is opgenomen. Het Nationaal Water Programma bevat:

- Een uitwerking van het te voeren beleid (inclusief het nationale ruimtelijke en ecologische beleid) voor de ontwikkeling, het gebruik, het beheer en de bescherming of het behoud van water;
- Maatregelen vanwege nationale belangen en om wateropgaven te bereiken en daaraan te blijven voldoen.

Nationaal Bestuursakkoord Water

Met het NBW-Actueel (2008) onderstrepen het Rijk, het Interprovinciaal Overleg, de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten de gezamenlijke opgave om het watersysteem op zo kort mogelijke termijn en tegen de laagste maatschappelijke kosten op orde te brengen en te houden. Samenwerken is de rode draad van het geactualiseerde Nationaal Bestuursakkoord. Een actualisatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) uit 2003 komt voort uit de invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW), de noodzaak tot de aanscherping van een aantal begrippen en het beschikbaar komen van nieuwe klimaatscenario's.

Kaderrichtlijn Water (KRW)

Door de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft Nederland een resultaatsverplichting voor het bereiken van de gewenste waterkwaliteit en ecologie van grond- en oppervlaktewatersystemen. Voor grote wateren of watersystemen, de zogenaamde KRW-waterlichamen, zijn hiertoe doelen opgesteld. De (bindende) maatregelen om de doelen te bereiken zijn vastgelegd in de stroomgebiedsplannen. Voor de overige wateren geldt minimaal het stand-still principe. Waterbeheerders mogen hiervoor zelf aanvullende doelen opstellen.

Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) wordt perspectief gegeven om grote opgaven aan te pakken, ons land samen mooier en sterker te maken en daarbij voort te bouwen op het bestaande landschap en de (historische) steden. Het stuk behandelt een nieuwe aanpak waarin wordt gericht op integrale samenwerking en een zorgvuldige afweging van belangen met ruimte voor klimaatadaptatie en de energietransitie. De nieuwe aanpak krijgt vorm door het geven van toekomstperspectieven, de nationale belangen en de daaruit voortkomende opgaven. Voor de opgaven is een prioritering opgesteld van:

1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie;
2. Duurzaam economisch groeipotentieel;
3. Sterke en gezonde steden en regio's;
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk beleid.

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie maakt deel uit van het Deltaprogramma. Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie moet leiden tot een langjarige en planmatige aanpak van het beperken van de gevolgen van overstromingen, wateroverlast, hittestress en droogte. Het Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen hebben de gezamenlijke ambitie dat in 2050 alle steden en dorpen in Nederland klimaatbestendig en waterrobuust zijn ingericht. Bij hevige neerslag blijven in een klimaatbestendige stad de bedrijven en woningen droog en blijven de hoofdwegen begaanbaar. Ook wordt neerslag benut voor droge en warme periodes, zo wordt schade voorkomen.

Kamerbrief 'Water en bodem sturend'

In een brief aan de Tweede Kamer in november 2022 hebben minister Harbers en staatssecretaris Heijnen principes en structurerende keuzes geformuleerd over de rol van water en bodem in de ruimtelijke ordening. De brief presenteert principes waarbij water en bodem een leidende rol spelen bij toekomstige besluitvorming.

In de brief worden de volgende uitgangspunten gehanteerd die de basis vormen voor structurende keuzes die in de brief worden gemaakt.

Niet afwentelen

Het principe van 'niet afwentelen', zoals benoemd in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), is op verschillende manieren van toepassing:

- Niet afwentelen op toekomstige generaties;
- Niet afwentelen naar andere gebieden of functies;
- Niet afwentelen van privaat naar publiek.

Meer rekening houden met extremen

De klimaatscenario's en concrete incidenten als gevolg van hevige regenval én hitte en droogte geven op dit moment geen aanleiding tot optimisme. Daarom is het belangrijk om in ons beleid en onze aanpak veel meer dan nu rekening te houden met extremen. Worstcasescenario's zijn door het veranderende klimaat veel vanzelfsprekender geworden en maken het noodzakelijk ons daar nog beter op voor te bereiden.

In samenhang omgaan met wateroverlast, droogte en de bodem

Omgaan met wateroverlast en droogte vraagt een samenhangende aanpak. Nederland moet van een vergiet weer een spons worden. Dit biedt ook kansen voor de kwaliteit van water en bodem. Al in het begin van deze eeuw hebben Rijk en decentrale overheden daarom het uitgangspunt vasthouden-bergen-afvoeren vastgelegd in een overeenkomst. Dit bereiken we door een vitale bodem te bewerkstelligen, die als een spons het water opneemt, maar ook door het realiseren van voldoende bufferen afvoercapaciteit. Daarbij streven we naar een veerkrachtig ecosysteem, dat beter opgewassen is tegen de extra verstoringen door klimaatverandering.

Meerlaagsveiligheid

Om de risico's van overstroming in de toekomst te beperken, vragen we als Rijk bij onze medeoverheden meer aandacht voor meerlaagsveiligheid. Aandacht voor waterveiligheid betekent meer dan preventief dijken en keringen aanleggen versterken. Conform het eerste advies van de Beleidstafel wateroverlast en hoogwater passen we het principe van meerlaagsveiligheid niet alleen toe op het hoofdwatersysteem maar ook op het regionaal watersysteem.

Minder afdekken, minder vergraven, niet verontreinigen

Als we verstandiger omgaan met de bodem, kunnen we de natuurlijke kracht van de bodem benutten. Verstandiger omgaan met onze bodem betekent onder meer dat we de bodem minder afdekken, niet onnodig afgraven (en grond elders dumpen) en niet verontreinigen.

Integrale aanpak in de leefomgeving

De water- en bodemopgaven staan niet op zichzelf. Ze hangen samen met elkaar, maar ook met andere opgaven in de leefomgeving. Zo kunnen doelen voor klimaatadaptatie, waterkwaliteit en bodem niet los gezien worden van verstedelijking, woningbouw, landbouw en energievoorziening. Een integrale aanpak met alle opgaven in de fysieke leefomgeving is dan ook noodzakelijk, waarbij het water- en bodemsysteem sturend is.

Comply or explain

Veel van de structurerende keuzes hebben het karakter van: 'pas toe of leg uit'. De heer Remkes benadrukt dat voor bepaalde doelen onontkoombare en juridisch afdwingbare maatregelen nodig zijn. Wanneer wordt afgeweken geldt dat dit expliciet uitlegbaar en toetsbaar moet zijn en dat doelen nog steeds wel gehaald worden. Het principe 'comply or explain' geldt voor alle partijen waaronder ook het Rijk.

Structurerende keuzes

Aan de hand van de bovenstaande principes zijn structurerende keuzes gemaakt. Deze keuzes zijn geclusterd per thema of gebied. Als thema's en gebieden zijn daarbij onderscheiden:

- Water en bodem;
  - o Voldoende en schoon (zoet)water;
  - o Bodem; vitaal en efficiënt geordend.
- Bebouwd gebied;
- Gebieden;
  - o Laagveengebieden;
  - o Verziltende kustgebieden;
  - o Hoge zandgronden.

3.2 Provincie Drenthe

Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022-2027

Het Regionaal Waterprogramma (RWP) bevat de ambities en doelen voor een duurzaam en veerkrachtig watersysteem met een goede waterkwaliteit binnen de Provincie Drenthe. Het RWP is grotendeels opgenomen in de Omgevingsvisie (2018). Het gaat hierbij om:

- Een robuust watersysteem;
- Een goede kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater;
- Voldoende water voor mens, landbouw en natuur;
- Verhogen van watervasthoudend vermogen van de bodem;
- Het gebied beschermen tegen schade door overstromingen vanuit kanalen of bergingsgebieden (T=100 en T=200)

Omgevingsverordening

Vanuit de nieuwe Omgevingswet zijn alle provincies verplicht om een omgevingsvisie op te stellen. In de omgevingsvisie staat wat de provincie wil bereiken en wat ze wil doen om dat te bereiken. Naast een omgevingsvisie moet de provincie vanuit de Omgevingswet ook een Omgevingsverordening vaststellen voor haar grondgebied. De Omgevingsverordening vervangt een aantal provinciale verordeningen, zoals de provinciale milieuverordening en de provinciale verordening water.

3.3 Waterschap Drents Overijsselse Delta

Waterbeheerprogramma waterschap Drents Overijsselse Delta 2022-2027

In het waterbeheerprogramma van waterschap Drents Overijsselse Delta zijn de beleidsthema's ten aanzien van het oppervlaktewater, vastgelegd in het Waterbeheerprogramma 2022-2027. In dit waterbeheerprogramma zijn de uitgangspunten voor de Omgevingswet meegenomen. Voor het waterbeheer zijn er vier onderwerpen opgesteld waaraan gewerkt wordt:

1. Zorgen voor voldoende water; in verschillende paragrafen staat uitgewerkt hoe er voldoende water behouden kan worden in normale omstandigheden, natte omstandigheden en droge omstandigheden.
2. Zorgen voor schoon water; hierin staat uitgewerkt hoe er een goede waterkwaliteit behouden kan worden en hoe er voor schoon effluent gezorgd kan worden.
3. Zorgen voor waterveiligheid; in de paragrafen staat beschreven hoe het gebied beschermd wordt tegen hoogwater. Daarnaast staat er beschreven hoe schade door overstromingen en wateroverlast beperkt kan worden.
4. Duurzaam waterbeheer; hierin staat beschreven hoe het waterschap bijdraagt aan een duurzame toekomst, hoe de verbinding met de samenleving versterkt wordt en hoe de taken worden uitgevoerd tegen maatschappelijk verantwoorde kosten.

Waterschapsverordening waterschap Drents Overijsselse Delta 2024

De Waterschapsverordening is een verordening met de wettelijke regels die het waterschap hanteert bij de bescherming van oppervlaktewaterlichamen (beken, sloten en rivieren), waterkeringen, bergingsgebieden, grondwater en bijbehorende kunstwerken (gemalen, stuwen, etc.). In de Waterschapsverordening wordt specifiek gekeken naar de regelgeving voor verschillende soorten gebieden en activiteiten.

In de Waterschapsverordening is opgenomen dat het verboden is om verhard oppervlak aan te brengen, te verplaatsen, in stand te houden of veranderen in een A- of B-type watergang. Ook is het verboden om meer dan 500 m² verhard oppervlak aan te brengen, te verplaatsen, in stand te houden of veranderen in de beschermingszone van een A-type watergang.

In de Waterschapsverordening is opgenomen dat de voorkeursvolgorde voor de verwerking van hemelwater uit de Wet milieubeheer (artikel 10.29a) het uitgangspunt is voor het lozen van afvloeiend hemelwater niet afkomstig van bodembedekkende voorzieningen, met uitzondering hemelwater afkomstig van een kas of drainagewater. De voorkeursvolgorde is vasthouden-bergen-afvoeren.

Beleidsregels bij de Waterschapsverordening waterschap Drents Overijsselse Delta 2024

In de beleidsregels geeft het waterschap aan hoe met de bevoegdheid tot vergunningverlening wordt omgegaan. Overigens bevat de Waterschapsverordening beoordelingsregels voor de behandeling van vergunningaanvragen. Zowel de beleidsregels als de beoordelingsregels in de Waterschapsverordening worden betrokken bij de behandeling van vergunningaanvragen.

Oppervlaktewater

Het waterschap heeft in de Beleidsregels bij de Waterschapsverordening waterschap Drents Overijsselse Delta, regels opgesteld voor het graven van nieuw oppervlaktewater. Deze regels zijn:

1. Er treedt geen ongewenste maaiveld daling op.
2. KRW-waterlichamen, door de provincie aangewezen waardevolle kleine wateren en wateren in een Natuur Netwerk Nederland (NNN) gebied worden niet vergroot, tenzij vergroten van wateren in een NNN-gebied de doelstelling van het betreffende gebied niet schaadt.
3. Door het graven van nieuwe oppervlaktewaterlichamen ontstaat geen directe verbinding tussen verschillende peilgebieden.
4. Het graven heeft geen nadelige invloed op de bestaande aan- en afvoer, de vergunde of anderszins rechtmatige lozingen en de wateraanvoer naar en waterafvoer van het achterliggende gebied;
5. Het graven heeft geen significant negatieve invloed op de grondwaterstanden in het beïnvloedingsgebied van het oppervlaktewaterlichaam;
6. Bij oppervlaktewaterlichamen die als primair in de legger zijn of worden opgenomen is voldoende ruimte aanwezig om onderhoud uit te kunnen voeren.
7. De uitvoering van de werkzaamheden heeft geen negatieve invloed op het functioneren van het watersysteem. Zo nodig worden hiervoor tijdelijke, compenserende maatregelen voorgeschreven.
8. Bij oppervlaktewaterlichamen die als primair in de legger zijn of worden opgenomen, geldt voor het te realiseren talud een helling van minimaal 1:2.

In de beleidsregels bij de Waterschapsverordening heeft het waterschap verwerkt dat een primaire watergang een beschermingszone van 5 m dient te krijgen en/of behouden.

3.4 Gemeente De Wolden

Omgevingsplan gemeente De Wolden

De gemeente De Wolden heeft een omgevingsplan vastgesteld. Het omgevingsplan is de samenvoeging van diverse gemeentelijke beleidsdocumenten waaronder het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) en de bestemmingsplannen van de gemeente.

In het omgevingsplan staan de specifieke regels voor lozing van hemelwater. Hierbij wordt benoemd dat afvloeiend hemelwater mag worden geloosd op een schoonwaterriool of in de bodem. Lozingen op het vuilwaterriool zijn alleen toegestaan wanneer wordt aangetoond dat infiltreren in de bodem, schoonwaterriool en/of oppervlaktewater redelijkerwijs niet mogelijk is.

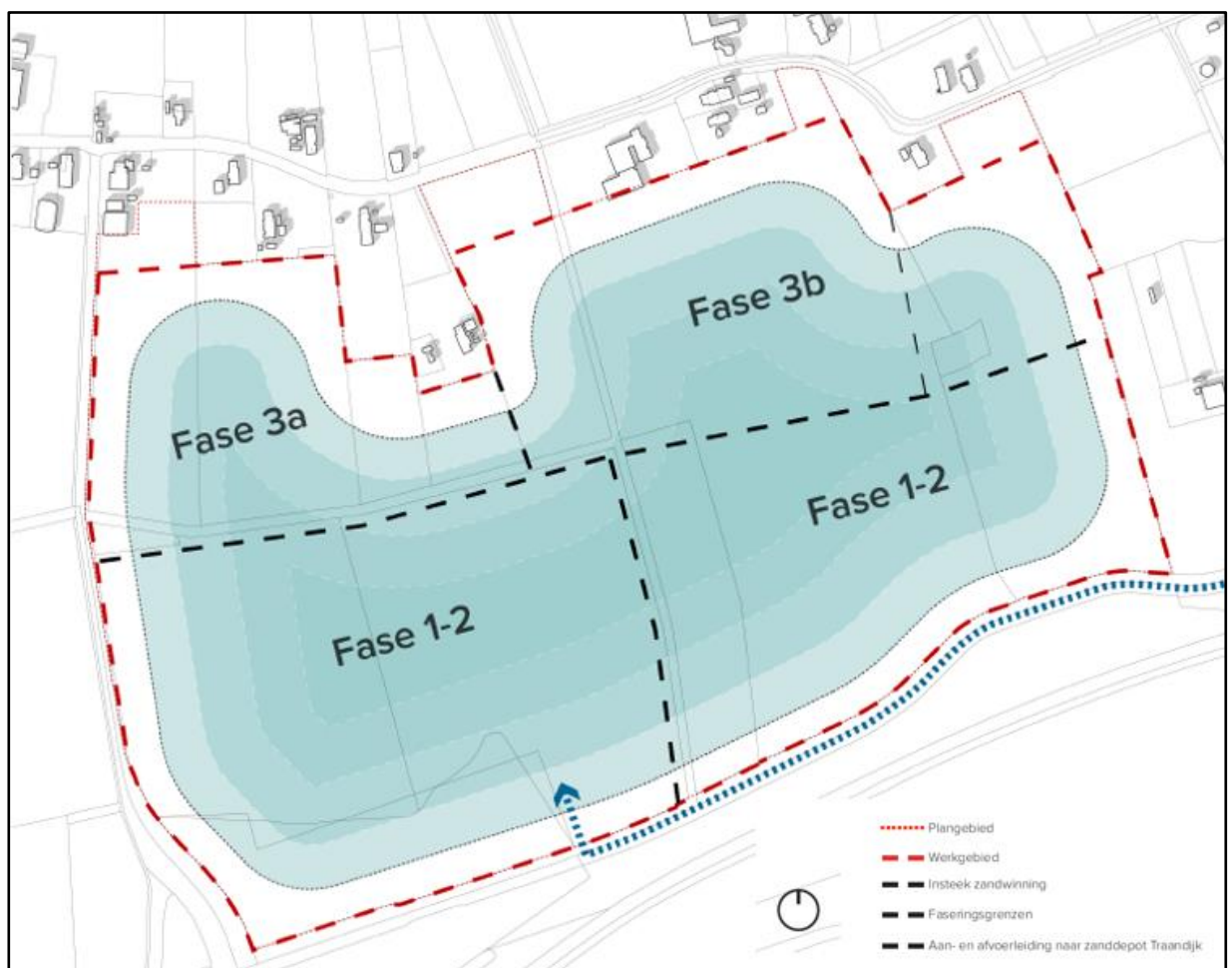
4. Toekomstige situatie

4.1 Voorgenomen ontwikkeling

Zandexploitatie maatschappij VOF Echten is voornemens nabij de bestaande zandwinning aan de Willem Moesweg in Veeningen in gemeente De Wolden een nieuwe zandwinning te realiseren ten zuiden van de Oshaarseweg, zie Figuur 4-1. De ontgraving van de plas wordt gefaseerd verricht. In totaal wordt de plas opgedeeld in vier delen. In fase 1-2 wordt de zuidelijke helft van de plas ontgraven. Doordat het nog niet vastgesteld is welk deel van de plas wordt gestart zijn fase 1 en fase 2 huidig als fase 1-2 ingetekend. In fase 3a en 3b wordt de noordelijke helft ontgraven. Als onderdeel van de werkzaamheden gaan verschillende reeds aanwezige A- en B-watergangen worden ontgraven. De ontgraving is gepland voor:

- Fase 1: ca. 2027 tot 2036;
- Fase 2: ca. 2037 tot 2044;
- Fase 3a: ca. 2045;
- Fase 3b: ca. 2045.

Nadat de ontgravingen zijn verricht, vervalt het veiligheidsaspect van het werkkerrein en wordt het terrein toegankelijk voor personen.

Figuur 4-1: Gefaseerde voorgenomen zandwinning.

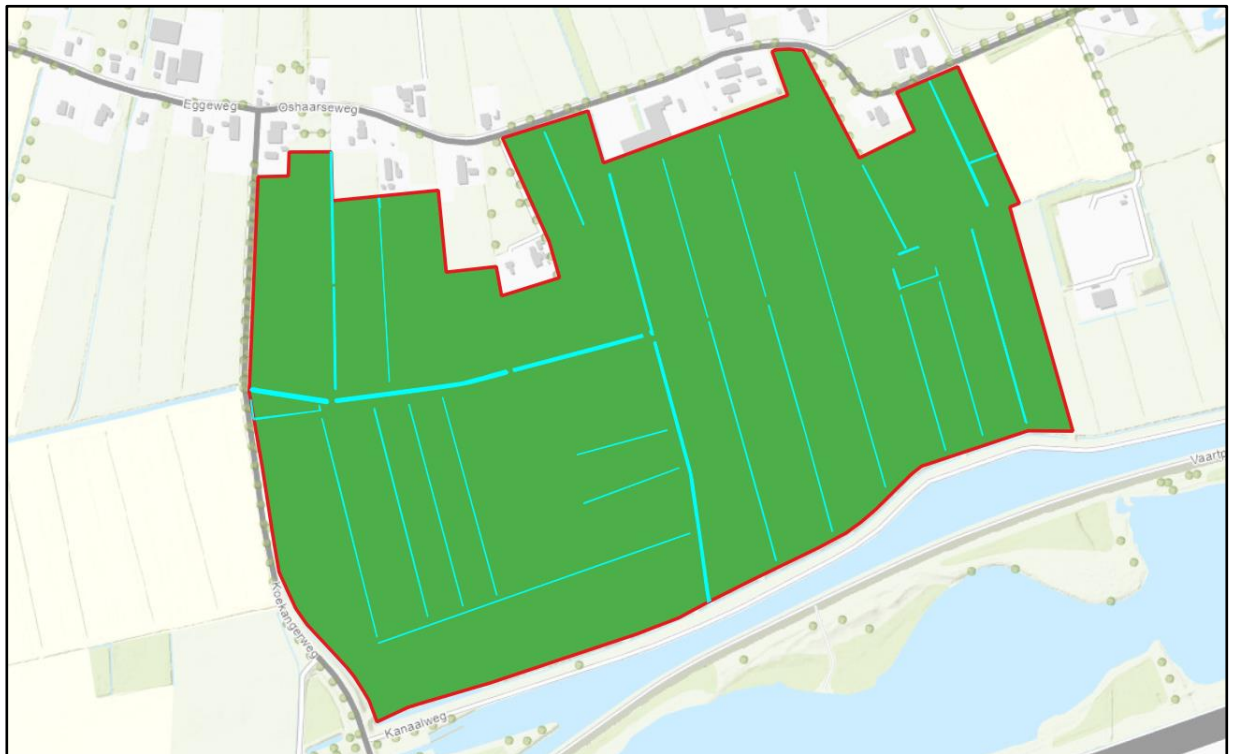
4.2 Oppervlakteverdeling

In het planvoornemen wordt onverhard oppervlak en oppervlaktewater ontgraven om oppervlaktewater te realiseren. Dit oppervlaktewater wordt niet aangesloten op het watersysteem van waterschap Drents Overijsselse Delta. Het totaal oppervlak van het plangebied is ca. 677.750 m². In de huidige situatie bestaat het gebied uit ca. 665.900 m² aan onverhard oppervlak en ca. 11.850 m² oppervlaktewater. In de nieuwe situatie bestaat het oppervlak uit ca. 500.250 m² oppervlaktewater en is er in het plangebied ca. 177.500 m² onverhard oppervlak, zie Tabel 4-1.

Zie Figuur 4-2 voor de huidige en Figuur 4-3 voor de toekomstige situatie.

Tabel 4-1: Oppervlakteverdeling plangebied.

Type oppervlak	Huidige situatie (m ²)	Toekomstige situatie (m ²)	Vershil
Onverhard oppervlak	665.900	177.500	-488.400
Oppervlaktewater	11.850	500.250	+488.400
Oppervlaktewater watersysteem WDOD	11.850	0	-11.850
Oppervlaktewater zandwinplas	0	500.250	+500.250

Figuur 4-2: Oppervlakteverdeling huidige situatie (oppervlaktewater ingetekend aan de hand van Topo ArcGIS Map Server).

Figuur 4-3: Oppervlakteverdeling toekomstige situatie.

4.3 Wateropgave

Waterschap Drents Overijsselse Delta

Het waterschap Drents Overijsselse Delta heeft geen wateropgave voor de voorgenomen ontwikkeling. Het waterschap heeft wél aangegeven dat afwatering in het watersysteem geborgd moet blijven. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 4.4.

Gemeente De Wolden

De gemeente De Wolden heeft geen wateropgave voor de voorgenomen ontwikkeling.

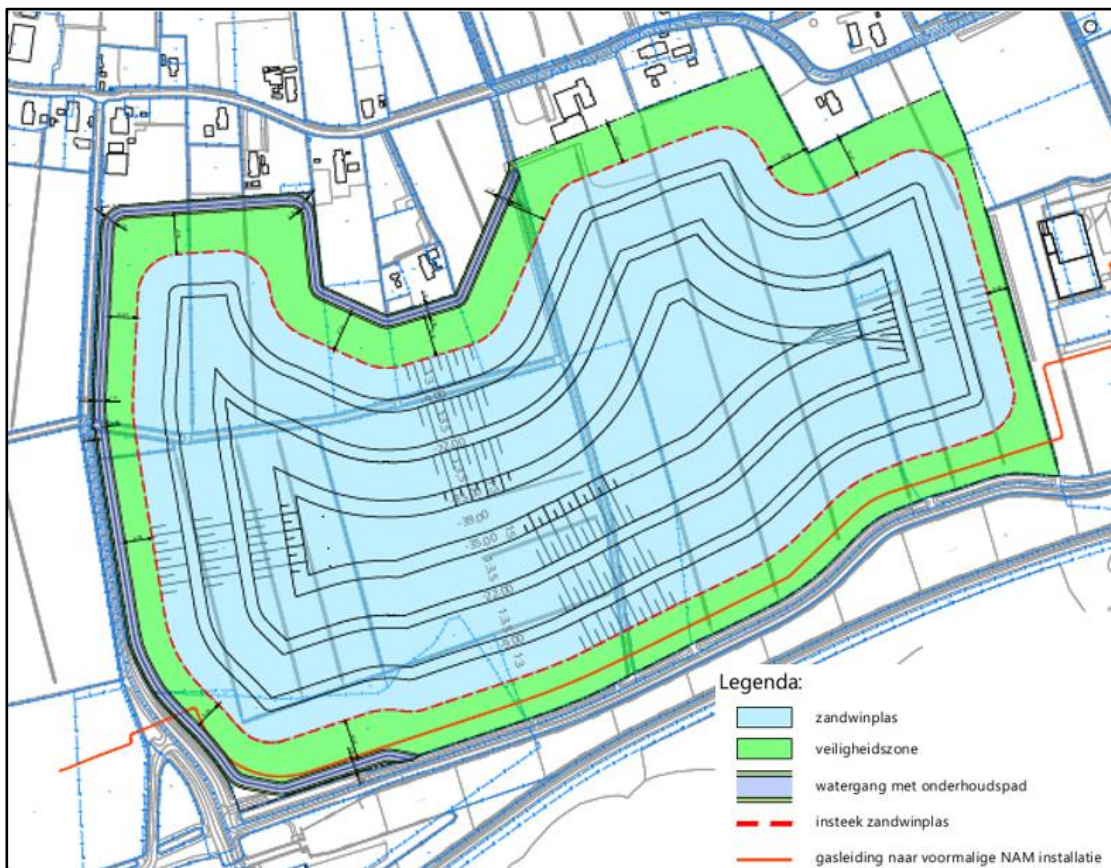
4.4 Watersysteem

Regionaal watersysteem

Het graven van de zandwinplas en dus nieuw oppervlaktewater wordt gefaseerd verricht. In het planvoornemen staat opgenomen dat in het graven van de zandwinplas A- en B-watergangen worden ontgraven. Hierdoor wordt de huidige afwatering van het watersysteem aangepast. Daarnaast gaat de zandwinplas een eigen peilgebied krijgen. Om voldoende afwatering te behouden is afgestemd met de afdeling beheer van het waterschap dat nieuwe watergangen worden gegraven om de A-wateren ten noorden en zuiden van de plas te verbinden met deze in het westen, zie de weergave daarvan in Figuur 4-4.

Bij het wijzigen van de huidige peilgebieden dient een peilherziening te worden doorlopen. Daarnaast dient het functioneren van het nieuwe watersysteem te worden onderbouwd in de aanvraag van de benodigde omgevingsvergunning voor een wateractiviteit bij het waterschap.

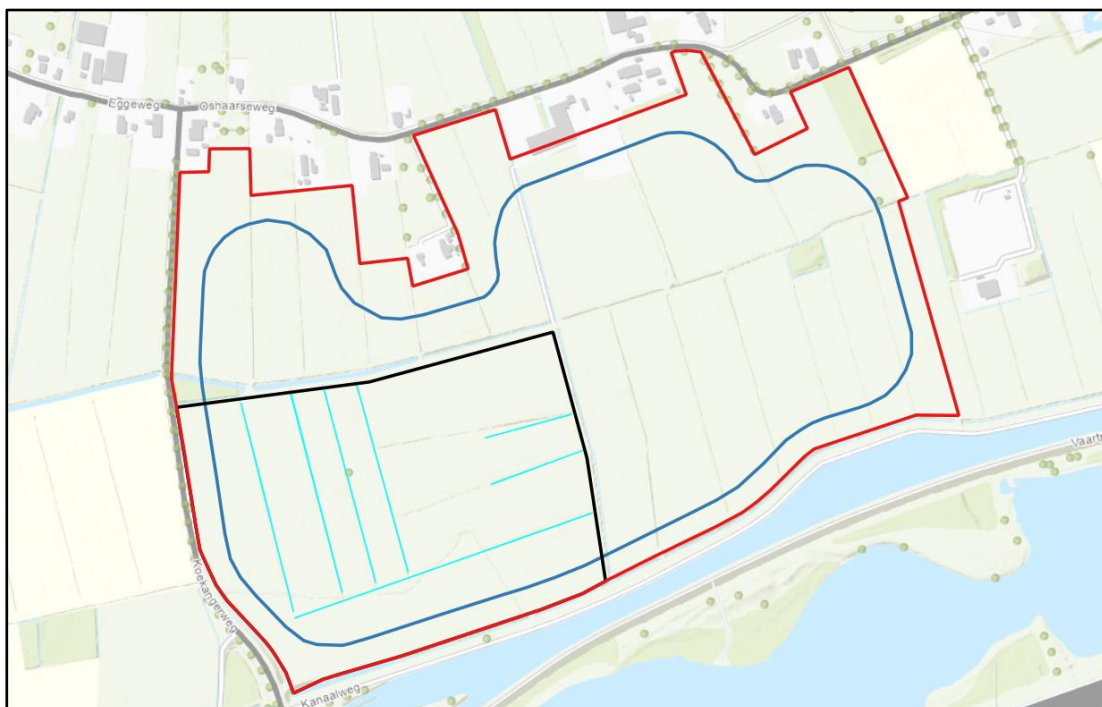
Per fase wordt bekeken wat de verwachte effecten op het watersysteem gaan zijn.

Figuur 4-4: Nieuwe afwatering A-wateren ten noorden en zuiden van de zandwinplas.

Fase 1-2 Zuidwest

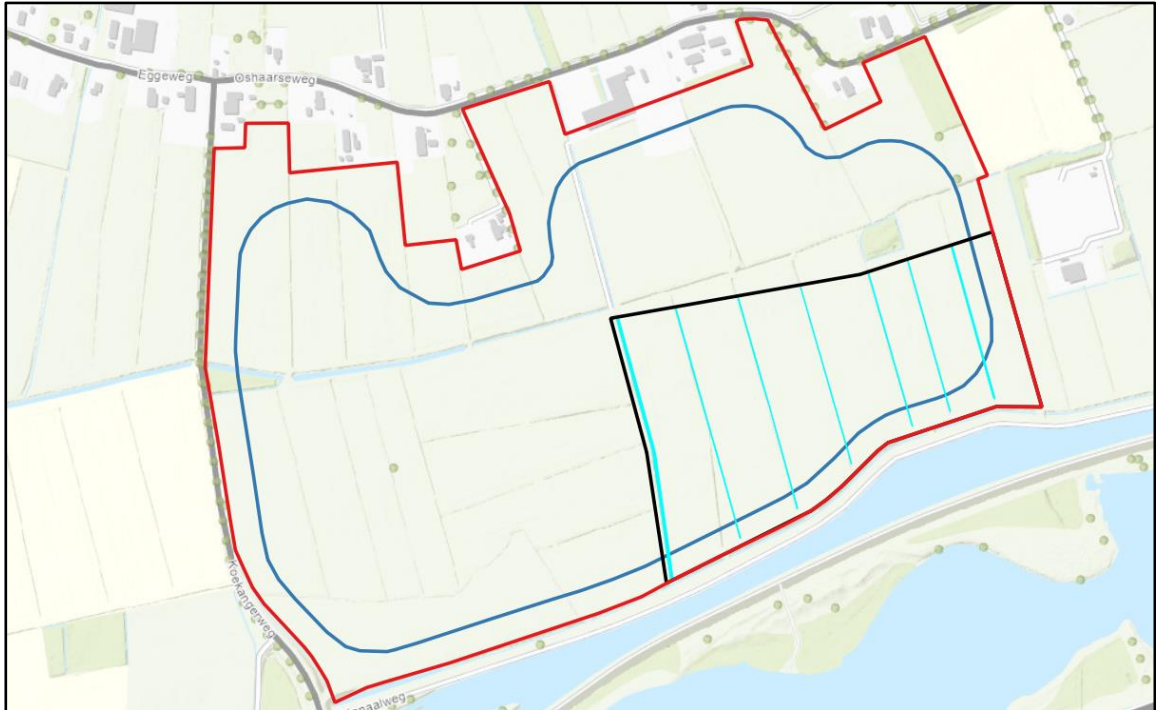
In fase 1-2 zuidwest wordt ca. 1.900 m² oppervlaktewater ontgraven. Er zijn binnen dit gebied geen leggerwatergangen gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is 188.450 m³. Zie Figuur 4-5 voor een weergave van het watersysteem in fase 1-2 zuidwest.

Figuur 4-5: Weergave watersysteem in fase 1-2 zuidwest.

Fase 1-2 Zuidoost

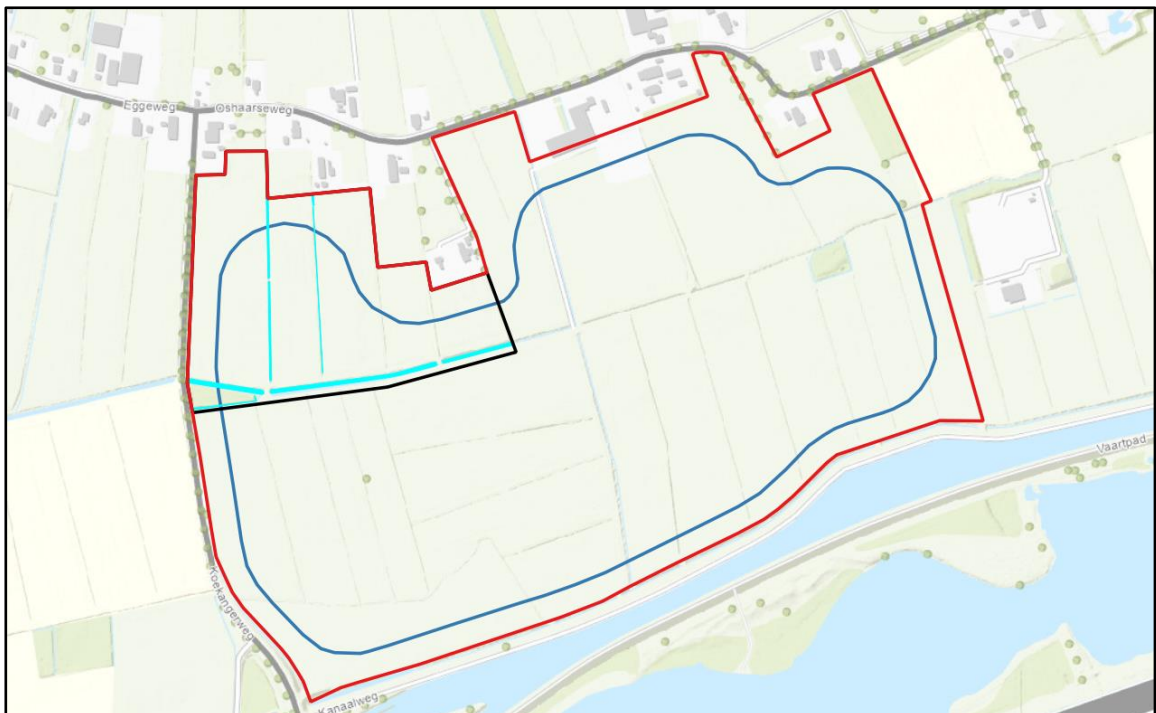
In fase 1-2 zuidoost wordt ca. 3.250 m² oppervlaktewater ontgraven. Er is binnen dit gebied één A-watergang en één B-watergang gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is ca. 125.800 m². Zie Figuur 4-6 voor een weergave van het watersysteem in fase 1-2 zuidoost.

Figuur 4-6: Weergave van het watersysteem in fase 1-2 zuidoost.

Fase 3a

In fase 3a wordt ca. 3.650 m² oppervlaktewater ontgraven. Er is binnen dit gebied één A-watergang gelegen. Het oppervlaktewater van de zandwinplas in dit deel is ca. 66.800 m². Zie Figuur 4-7 voor een weergave van het watersysteem in fase 3a.

Figuur 4-7: Weergave van het watersysteem in fase 3a.

In de peilherziening dient aangetoond te worden dat de zandwinplas vrij afwaterend is en dat gewaarborgd blijft dat de peilgebieden in de toekomstige situatie gescheiden blijven.

4.5 Vuil- en hemelwater

De voorgenomen ontwikkeling bevat geen afvalwaterproducerende eigenschappen. Het hemelwater wat valt op het onverhard oppervlak wordt geïnfiltreerd of stroomt oppervlakkig af in de zandwinplas.

4.6 Waterkwaliteit

In de toekomstige situatie mag de waterkwaliteit niet verslechteren. Dit houdt in dat er geen negatieve gevolgen zijn op het omliggende grond en/of oppervlaktewatersysteem. Volgens het Bodemloket van Rijkswaterstaat zijn er geen bekende saneringen of verdachte locaties aangetroffen binnen het plangebied. Indien tijdens de afgraving op afval of puin wordt gestuit, dient hier voorzichtig mee om te worden gegaan om eventuele vervuiling van het oppervlakte- en grondwater te voorkomen.

4.7 Waterveiligheid

Het plangebied bevindt zich niet binnen overstroombaar gebied. De voorgenomen ontwikkeling bevindt zich niet binnen de kern- of beschermingszone van een primaire of regionale waterkering.

4.8 Conclusie weging van het waterbelang

In het planvoornemen wordt onverhard oppervlak en oppervlaktewater ontgraven om oppervlaktewater te realiseren. Dit oppervlaktewater wordt niet aangesloten op het watersysteem van waterschap Drents Overijsselse Delta. In totaal wordt ca. 11.850 m² oppervlaktewater gedempt en ca. 500.250 m² nieuw gegraven.

Het graven van de zandwinplas wordt gefaseerd verricht. In het planvoornemen staat opgenomen dat in het graven van de zandwinplas A- en B-watergangen worden ontgraven. Hierdoor wordt de huidige afwatering van het watersysteem aangepast. Daarnaast gaat de zandwinplas een eigen peilgebied krijgen. Om voldoende afwatering te behouden is afgestemd met de afdeling beheer van het waterschap dat nieuwe watergangen worden gegraven om de A-wateren ten noorden en zuiden van de plas te verbinden met deze in het westen.

Bij het wijzigen van de huidige peilgebieden dient een peilherziening te worden doorlopen. Daarnaast dient het functioneren van het nieuwe watersysteem te worden onderbouwd in de aanvraag van de benodigde omgevingsvergunning voor een wateractiviteit bij het waterschap. In de peilherziening dient aangetoond te worden dat de zandwinplas vrij afwaterend is en dat gewaarborgd blijft dat de peilgebieden in de toekomstige situatie gescheiden blijven.

In de toekomstige situatie mag de waterkwaliteit niet verslechteren. Dit houdt in dat er geen negatieve gevolgen zijn op het omliggende grond en/of oppervlaktewatersysteem. Indien tijdens de afgraving op afval of puin wordt gestuit, dient hier voorzichtig mee om te worden gegaan om eventuele vervuiling van het oppervlakte- en grondwater te voorkomen.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1800 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD Capelle aan den IJssel
Postbus 8590
3009 AN Rotterdam

Copyright ©

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct een melding te maken bij security@antegroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

www.anteagroup.nl